MISSZIÓS ÉV

A BUDAPEST-BELVÁROSI NAGYBOLDOGASSZONY FŐPLÉBÁNIA-TEMPLOMBAN

SZENT MÁRTON

2024. november 11.

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

„Pannónia: bőkenyerű ország”

A Szent Márton emléknapok programjai:

2024. november 10. (vasárnap):	10:00 órakor Dr. Osztie Zoltán plébános atya prédikációja Szent Mártonról.
2024. november 11. (hétfő):	16:30 órakor Szent Márton liturgikus emléknapja. Képmegáldás, vesperás, majd 17:00 órakor ünnepi szentmise
2024. november 16. (szombat):	Kb. 10:00 órakor a „Budapesti Szent Márton Zarándoklat” érkezése a templomba. Szervező: Dr. Szávai Tamás
2024. november 23. (szombat):	Beavató zarándoklat a Mária Út Egyesülettel Szent Márton nyomában. Útvonal: Normafa – Máriaremete)
2024. december 1. (vasárnap):	21:05 órakor emlékműsor a Mária Rádióban Szent Mártonról. Vendégek: Dr. Svastics Egon és Aranyossy Mihály

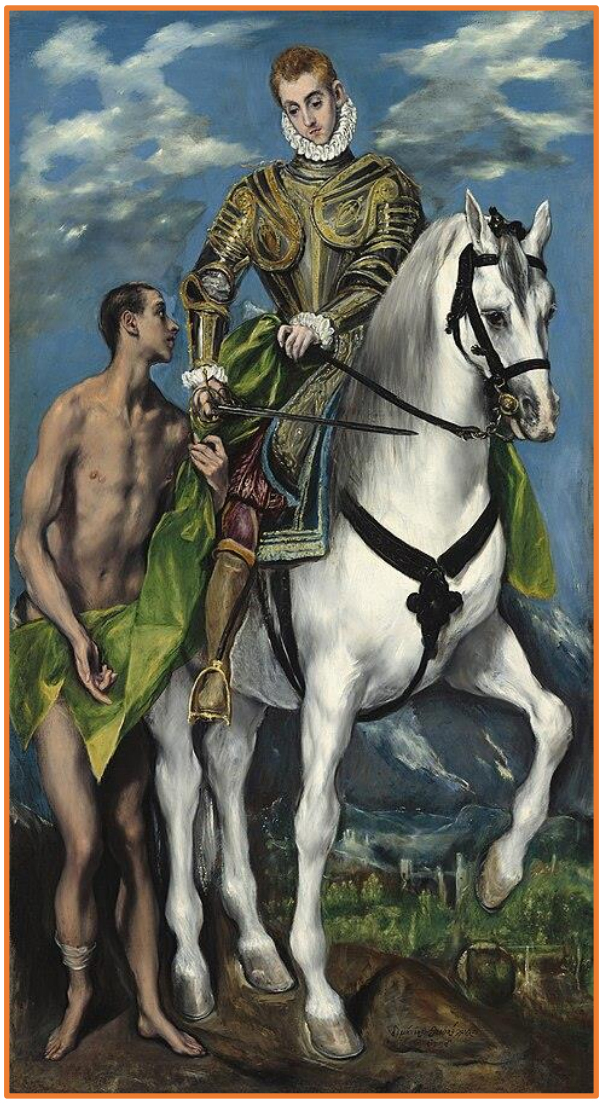

Az események szervezője:
Dr. Osztie Zoltán atya,
a Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia plébánosa

Együttműködő partnereink:
- Ars Sacra Fesztivál
- Dr. Szávai Tamás
- Mária Rádió
- Mária Út Egyesület

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Szent Márton élete

316-ban vagy 317-ben született Savariában (ma Szombathely), a Római Birodalom Pannónia provinciájában. Jómódú pogány római család sarja volt. Apja katonatisztként szolgált, aki jutalomból Itáliában kapott birtokot; így a család később ott telepedett le.
Gyermekként Ticinumban (ma Pavia) nevelkedett. A családja akarata ellenére 12 évesen úgy döntött, hogy felveszi a keresztény vallást. 15 évesen apja kérésére belépett a hadseregbe. Fiatal kora miatt 4 évig egy gyakorló csapatnál szolgált, majd 19 évesen lett valódi katona. Katonaéveiben vitézsége mellett kitűnt jólelkűségével, felebaráti szeretetével, a betegek és a szegények iránti részvétével, egyszerű életmódjával.
A legenda szerint Ambianum (ma Amiens) város kapujánál télen egy didergő koldusnak adta köpenye felét. A következő éjjel álmában Krisztus jelent meg a fél köpenyben. 339-ben megkeresztelkedett, majd 341-ben megvált a hadseregtől. Pappá szenteltette magát, majd téríteni kezdett. Később Poitiersbe ment, ahol 360-ban megalapította a Ligugé kolostort (ez volt az első szerzetesi közösség Galliában). 371-ben a nép és a papság Tours város püspökévé választotta. Ő azonban tiltakozott a megválasztás ellen, s a legenda szerint egy libaólban próbált elrejtőzni, de a ludak elárulták tartózkodási helyét a gágogásukkal.
Márton püspökként is szigorú szerzetesi életet élt. Ténykedését csodák, gyógyulások kísérték. Minden évben sorra látogatta a vidék egyházközösségeit gyalog, szamárháton vagy dereglyén. Újszerű kezdeményezésével a felkeresett tanyákat és falvakat kezdetleges egyházközségi hálózatba szervezte. Egyik vidéki egyházkerületében -Candesben- megbetegedett, és ott halt meg. Halálának napját a hagyomány 397. november 8-ára, a temetését november 11-re teszi.
Márton volt az első, aki nem vértanúként emelkedett a szentek sorába. Már 461-ben ünnepet rendeltek el tiszteletére, Tours-i sírja felett kápolnát, majd 476-ban bazilikát emeltek.

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Szent Márton halála és temetése

Csodák sora kísérte Márton püspök működését: betegek gyógyítása, halottak feltámasztása, ördögtől megszállottak megszabadítása volt a bizonyítéka az ő isteni kiválasztottságának. Fáradhatatlanul dolgozott a hit terjesztésén még idős korában is. Nyolcvan éves elmúlt, de még járta a vidéket, látogatta az egyházközségeket. Munkája mellett készült a nagy útra, várta halála közeledését. Nem a kedves marmoutieri kolostorában érte a halál, hanem vidéki munkája során Candesben, ahová az egyházközségben jelentkező viták elsimítására utazott. Visszatérése előtt gyengének érezte magát. Tudta, hogy hamarosan el kell hagynia szerzetestársait. Több napig magas lázzal feküdt hamuból készített fekhelyén. Nem engedte, hogy szalmából vessenek ágyat számára. Szép imával búcsúzott el az őt körülállóktól. Halála óráján így imádkozott Istenhez: „Uram, ha népednek még szüksége van rám, nem vonakodom a munkától." Az Úr azonban szólította, és magához hívta 397. november 8-án, egy vasárnapi napon.

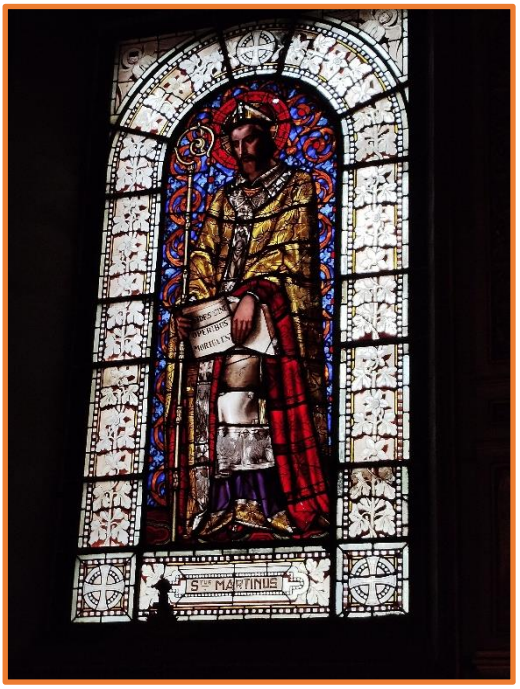

Halálhíre futótűzként terjedt el, egész Galliában hatalmas részvétet váltva ki. Néhány nap alatt nagy tömeg gyűlt össze Candesban. Holttestét több város is magának követelte. Poitiers és Tours egyaránt azon volt, hogy náluk helyezzék örök nyugalomra a püspököt. A holttestet szigorúan őrizték. A toursiak az őröket kijátszották, és az ablakon kiemelték Márton földi maradványait. A Loire folyón csónakban vitték székvárosába, Toursba.

A város előtti keresztény temetőben temették el november 11-én. Temetésére közel 2000 szerzetes és hatalmas tömeg érkezett Tourba, és vett búcsút püspökétől, akit évtizedek alatt szívükbe zártak. Sírja fölé Brictius (Márton tanítványa) kápolnát emeltetett.

Szent Márton legendája a koldussal

Márton a katonai szolgálata során gyakran kilovagolt, és sokféle emberrel találkozott. Az egyiknek nem volt mit ennie, a másiknak nem volt mit a lábára húznia, a harmadiknak nem volt hol aludnia. Márton segített, akinek tudott. Egyszer egy hideg téli napon Amiens városának kapujánál egy csaknem meztelen koldussal találkozott; aki didergett és vacogott a nagy hidegben. Márton nagyon megsajnálta, s mert jó szíve volt, saját köpönyegének felét adta a koldusnak, hogy ne fázzon.

A többi katona bezzeg csúfolta is érte! Magad is koldusbotra jutsz, meglásd!" Márton azonban nem törődött a gúnyolódással. Lefeküdt, és hamarosan elaludt. Álmában megjelent az Isten, és így szólt hozzá: Márton, te jó ember vagy, látom. Élj segítve, cselekedj jót, és beveszlek az én seregembe. Gyógyíts betegeket, segíts a rászorulókon jó szívvel. Másnap reggel Márton felkelt, kilépett a hadseregből, hogy még több ideje legyen segíteni a szegényeken.

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Szent Márton legendája a libákkal

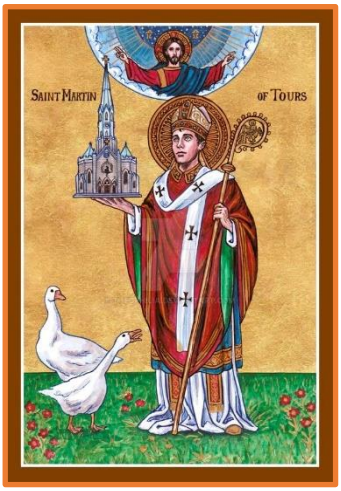

A legenda szerint Márton nem akart püspök lenni, ezért a pápai követ elől a libák óljába bújt. A hangos gágogással azonban a libák elárulták a rejtekhelyét, így tehát az őt keresők megtalálták Mártont. Ő előbújt, s homlokán egy csillag ragyogott. Az emberek ámulva nézték, és egy emberként kiáltottak fel: Éljen a püspök! Éljen az új püspökünk!
Mártont tehát püspökké választották, a libákat pedig, akik elárulták őt, még aznap este megsütötték, és megették. Ez a magyarázata annak, hogy a legtöbb képi ábrázoláson Márton püspök lúddal látható.

Szent Márton alakja a magyar néphagyomány szerint:

- *"Aki Márton napon libát nem eszik, egész éven át éhezik."*
- *„Aki Márton napján ludat nem eszik, ehetik az bármit, mégis éhezik."*
- *„A bornak Szent Márton a bírája"*
- *„Ha a Márton napja ködös, akkor zűrzavaros tél lészen, ha pediglen hideg, akkor száraz tél.*
- *„Ha Márton napján tisztába mégyen le a Nap, akkor kemény tél, ha homályba, akkor lágy tél lészen."*
- *„Ha Márton napján a lúd jégen áll, akkor karácsonykor vízben botorkál"*

Márton-nap más országokban

Portugáliában ezt a napot országszerte megünneplik. A családok és barátok ilyenkor összegyűlnek. Sült gesztenyét esznek, bort fogyasztanak.

Észtországban alamizsnagyűjtést szerveznek Márton-nap előestéjén.

Szlovéniában Márton napon a szőlősgazdák borospalackokat rejtenek el a hegyen, amelyeket a legényeknek kell megkeresniük. Eközben a lányok és asszonyok finomságokat sütnek és főznek, majd a szőlőhegyen nagy vígasság közepette közösen fogyasztanak el.

Horvátországban Márton napján a pásztoroknak ételt és bort küldtek ki a mezőre, amelyet a szent patrónus tiszteletére fogyasztottak el.

A szerbeknél -bár Márton a nyugati egyház szentje- segítségül hívták őt a farkasok ellen. Szent Márton napján a ház küszöbén kakast vágtak, és néhány napig nem dolgoztak. E napok neve *mratinci* volt.

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Szent Márton freskója a Budapest-Belvárosi Főplébánia-templomban

Szent Márton freskótöredék
a Budapest-Belvárosi Főplébánia-templomban

Könyörgés

Könyörögjünk! Urunk, Istenünk, Te Tours-i Szent Márton püspököt az igaz hit védelmezőjévé tetted, és tevékeny szeretettel töltötted el a rábízottak iránt. A tévtanításokkal szembeni küzdelemben a legalkalmasabb eszközt választotta: az imádság erejét.
Pannónia, a „bőkenyerű ország” szülötte, Márton büszkeség a számunkra. Add, hogy a szülőföld szeretete és az apostoli hithez való ragaszkodás érdekében közbenjárónk legyen nálad, aki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Ámen

Szent Márton zarándoklat Budapesten

Dr. Szávai Tamás úr 14. alkalommal szervezi meg ebben az évben a budapesti Szent Márton zarándoklatot. A budapesti Szent Márton emlékekkel rendelkező helyszíneket felfűző zarándoklat helyszínei: Egyetemi Kisboldogasszony templom, Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia-templom, Budapesti Történeti Múzeum, Magyar Nemzeti Galéria, Budavári Nagyboldogasszony Plébániatemplom (Mátyás-templom).

Via Sancti Martini Budapesten

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Himnusz Kájoni János énekgyűjteményéből
(1676. Csíksomlyó)

Legyél kincsünk, ereklyénk,
Gyarló világunk lelke,
Hívők gyönyörűsége,
Megváltásunk hírnöke,
Áldott Szent Márton!

Szórd reánk jó szavadat,
Te, kegyesség csillaga,
Te, útmutató fáklya,
Szelíd, irgalmas atya,
Áldott Szent Márton!

Áradjon tisztaságod,
Az alázat jósága,
A szenvedők vígasza,
Nyomorultak gyámola,
Áldott Szent Márton!

Oh, gyógyító pártfogónk,
Végy minket oltalmadba,
Terelj a helyes útra,
A kételyt eloszlatva,
Áldott Szent Márton!

Nyájad gondos pásztora,
Vétkünk feloldozója,
Szívünk hű záloga,
Erényünk megtartója,
Áldott Szent Márton!

Berecz Ágnes Gabriella fordítása

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12

Könyvek Szent Mártonról

Magyar Zoltán: Szent Márton – Pannonia védőszentje, Kairosz Kiadó, 2008.
Szávai Tamás: Szent Márton tisztelete a Magyar Királyság történetében, Martinus Kiadó, 2014
Felemelő szeretet – Szent Márton imakönyv, Martinus Kiadó, 2015.
Alain Pastor: Szent Márton élete, Szülőföld Kiadó, 2016.
Devecsery László: Márton meséi, Szülőföld Kiadó, 2016.
Sulpicius Severus: Szent Márton, Bencés Kiadó, 2016.
Szent Márton Almanach, Napkút Kiadó, 2016.
Énekek Szent Márton püspök tiszteletére, Magyar Napló Kiadó, 2017.
Sághy Marianne: Szent Márton – Krisztus katonája, Szülőföld Kiadó, 2018.
Regine Pernoud: Szent Márton – A katona, a püspök és a szent, Szülőföld Kiadó, 2018.
Pierre-Yves Fux: Szent Márton nyomában, Szülőföld Kiadó, 2020.

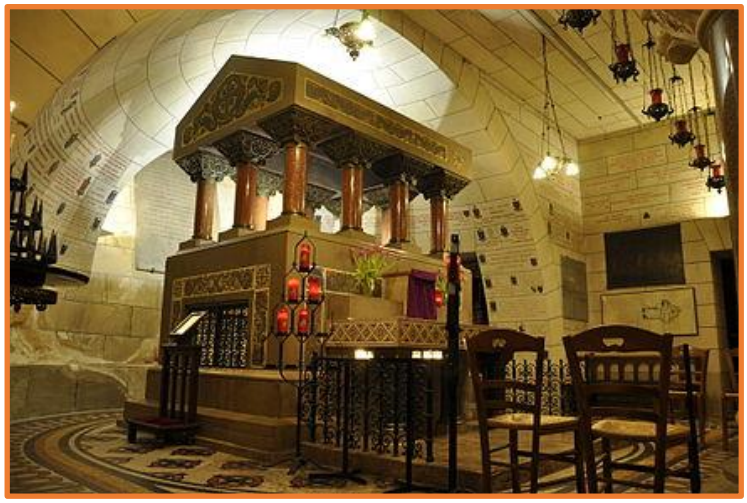

Szent Márton síremléke Tours-ban

A kiadványhoz felhasznált források:
Szent Márton-almanach, Napkút Kiadó, 2016.
Dr. Szávai Tamás: Szent Márton tisztelete a Magyar Királyság történetében, 2014.
valamint további internetes források

"Részünk legyen a szentek fényességében!"
Kol 1,12